

6. évfolyam

Óraszám: 68 óra.

A témakörök áttekintő táblázata:

<i>Témakör neve</i>	<i>Óraszám</i>
1. Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	12
2. Új látóhatárok	11
3. Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	16
4. Élet a kora újkori Magyarországon	6
5. Forradalmak kora	6
6. A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	17
<i>Összes óraszám:</i>	<i>68</i>

1. Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából

Óraszám: 12 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a középkori magyar állam virágkorának kiemelkedő alakjait és cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a korszak legfontosabb eseményeit és fordulópontjait.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése.
- Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól.
- A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése.

Fogalmak: aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.

Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.

Kronológia: 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–1490 Mátyás uralkodása.

Topográfia: Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.

Javasolt tevékenységek

- A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint.
- A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével).
- Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról.

- A Nemzeti Múzeum középkori magyar gyűjteménye néhány darabjának megtekintése és feldolgozása.
- Látogatás a visegrádi várban és/vagy királyi palotában.

2. Új látóhatárok

Óraszám: 11 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- be tudja mutatni a földrajzi felfedezéseknek a mozgató rugóit, főbb eseményeit;
- megérti a keresztény egyházon belül bekövetkező változásokat (reformáció, katolikus megújulás).

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen.
- A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása.
- A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével.
- A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén.
- Érvelés a vallási türelem mellett.

Fogalmak: gyarmat, manufaktúra, tőkés, bér munkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus, ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.

Személyek: Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.

Kronológia: 1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete.

Topográfia: Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.

Javasolt tevékenységek

- Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé.
- Hasonlóságok és különbségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján.
- A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése.
- Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről.
- Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson.
- Táblázat készítése a középkor és az újkor világképének összehasonlításához megadott szempontok alapján.

3. Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből

Óraszám: 16 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a korszak magyar történelem kiemelkedő alakjait és cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a korszak legfontosabb eseményeit és fordulópontjait;
- megérti a törökök elleni háború jelentőségét a magyar és az európai történelemben.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A mohácsi csata eseményeinek rekonstruálása animációs film és térkép alapján.
- A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen.
- A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése.
- Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
- A három részre szakadt ország térképének értelmezése.
- Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére.
- II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.

Fogalmak: szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.

Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.

Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.

Topográfia: Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.

Javasolt tevékenységek

- Képek, ábrázolások gyűjtése magyar végvárakról, kiállítás rendezése.
- Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről.
- Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal, regény) feldolgozása.
- Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről.
- A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése.
- A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása.
- Képek gyűjtése főúri kastélyokról.

4. Élet a kora újkori Magyarországon

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- be tudja mutatni a kora újkori emberek, kisebb közösségek életmódját és kultúráját, össze tudja hasonlítani a mai emberekével.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A kora újkori életmód összehasonlítása a maival.
- A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján.
- A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.

Fogalmak: nemzetiség, ortodox, barokk.

Topográfia: Debrecen, Gyöngyös, Temesvár.

Javasolt tevékenységek

- A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével.
- Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról.
- Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról.
- Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről.
- Egy barokk templom megtekintése a saját településen.

5. Forradalmak kora

Óraszám: 6 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- fel tudja idézni az ipari forradalmak főbb technikai vívmányait és főbb eseményeit;
- ismeri a francia forradalom főbb eseményeit, valamint Napóleon kiemelkedő szerepét a korszakban.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól.
- A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása.
- Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján.

Fogalmak: ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra.

Személyek: James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon.

Kronológia: 1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.

Topográfia: Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.

Javasolt tevékenységek

- A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján.
- Beszélgetés a gyermekmunkáról.
- Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen.
- Napóleon-ábrázolások gyűjtése.

6. A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora

Óraszám: 17 óra

Tanulási eredmények

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- be tudja mutatni a korszak főbb szereplőit és cselekedeteiket;
- fel tudja idézni az 1848-49-es forradalom és szabadságharc főbb eseményeit, a honvéd hadsereg megszervezésének és sikereinek a jelentőségét;
- ismeri a kiegyezést kiváltó legfontosabb tényezőket.

Fejlesztési feladatok és ismeretek

- A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása.
- 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével.
- A kor történelmi szereplőinek jellemzése.
- A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban.
- A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen.
- A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó közösségi büntetés)
- A kiegyezés értékelése.

Fogalmak: országgyűlés, közteherviselés, jobbágyfelszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.

Személyek: Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.

Kronológia: 1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.

Topográfia: Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Monarchia.

Javasolt tevékenységek

- Tablókészítés a kor legfontosabb szereplőiről.
- Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről.
- Folyamatábra készítése az európai és a magyar forradalmak események összefüggéseiről.
- Térképvázlat készítése a március 15-i eseményekről.
- Kvíz készítése a március 15-i eseményekről és szereplőikről.

- Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról.
- 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken.
- Képek gyűjtése a szabadságharc honvédeinek egyenruhájáról és fegyvereiről.
- Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről.
- Mikrotörténelmi kutatás: egyéni sorsok feltérképezése, a szabadságharc pozitív szerepet betöltő nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevőinek bemutatása.